

USNESENÍ

Krajský soud v Brně, pobočka v Jihlavě, rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Mádra a soudců Mgr. Leony Sukané a Mgr. Miroslava Pecha ve věci **opatrovance K.R.**, narozeného XXXXX, bytem XXXXX, zastoupeného opatrovníkem M.B., narozeným XXXXX, bytem XXXXX, o návrhu K.R., narozeného XXXXX, bytem XXXXX, A.B., narozené XXXXX, bytem XXXXX a opatrovníka M.B., na schválení právního jednání, o odvolání A.B. a opatrovníka M.B. proti usnesení Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 11. dubna 2016, č. j. 5 Nc 214/2016-13,

t a k t o :

Usnesení soudu prvního stupně **s e** v napadených výrocích I., II. a III. **z r u š u j e** a věc se soudu prvního stupně **v r a c í** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou výše uvedeným usnesením, jeho výrokem I., odmítl návrh na schválení právního jednání za K.R., narozeného XXXXX, výrokem II. zastavil řízení o návrhu na schválení právního jednání, výrokem III. rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, výrokem IV. zahájil řízení o přezkoumání svéprávnosti u K.R., narozeného XXXXX, výrokem V. zahájil řízení ve věcech opatrovnictví K.R., narozeného XXXXX a konečně výrokem VI. spojil řízení ve věcech svéprávnosti a opatrovnictví u K.R., narozeného XXXXX.

Výroky I. a II. svého rozhodnutí odůvodnil tak, že není příslušný k rozhodnutí o schválení právního jednání za posuzovaného, který za něj učinil opatrovník jmenovaný mu soudní komisařkou JUDr. Turinskou dle § 118 z. ř. s. v rámci dědického řízení. Uzavření dohody o vypořádání společného jmění zůstavitelky a pozůstalého manžela a uzavření dohody o rozdělení pozůstalosti není sice běžnou správou majetku a souhlasu soudu je třeba, takový úkon však musí být za posuzovaného učiněn opatrovníkem jmenovaným mu soudem v rámci řízení o přezkumu svéprávnosti či v řízení o jmenování a odvolání opatrovníka, nikoli opatrovníkem jmenovaným mu soudní komisařkou dle § 118 z. ř. s. Nákladový výrok pak opřel o § 23 z. ř. s. Vzhledem k obsahu návrhu na schválení právního jednání pak z úřední činnosti zahájil řízení o omezení svéprávnosti posuzovaného, zahájil řízení ve věcech opatrovnictví a obě tato řízení spojil (výroky IV. - VI.).

Výroky I. a II. označeného rozhodnutí napadli odvoláním A.B. a M.B.. Namítli, že soud prvního stupně věc nesprávně právně posoudil, když nově zavedenému institutu opatrovníka zakotvenému v § 118 z. ř. s. upřel důvod existence. Jedná se přitom o rovnocennou náhradu

běžného opatrovníka ustanovovaného podle § 465 občanského zákoníku, který se uplatní v řízení o pozůstalosti a který v něm za dosud chybějícího opatrovníka ustanoveného podle § 465 nebo § 62 občanského zákoníku činí všechny úkony, včetně uzavírání dědických dohod. Úkony soudního komisaře v řízení o pozůstalosti jsou přitom podle § 100 odst. 1 z. ř. s. považovány za úkony soudu. Navrhli, aby odvolací soud napadené usnesení v jeho výrocích I. a II. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Opatrovník a A.B. podali odvolání včas (§ 1 odst. 2 zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, dále jen „z. ř. s.“, § 204 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění předpisů pozdějších, dále jen „o. s. ř.“), a to jako osoby k tomu oprávněné (§ 201 o. s. ř., § 6 odst. 1 z. ř. s.). Napadli usnesení v těch jeho částech, proti nimž je odvolání přípustné (§ 201 o. s. ř., § 202 o. s. ř. à contr.). Proto odvolací soud přezkoumal bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.) rozhodnutí soudu prvního stupně v napadených výrocích I. a II., jakož i na obou předchozích výrocích závislý výrok III., a rozhodl způsobem, jak uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Jak vyplývá z obsahu spisu soudu prvního stupně, v rámci pozůstalostního řízení vedeného u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou pod sp. zn. 8 D 618/2015 se dne 18. 1. 2016 (dle tvrzení navrhovatelů z důvodu chyby v protokole mělo jít o 15. 2. 2016) konalo před soudním komisařem jednání ve věci projednání pozůstalosti po A.R., zemřelé XXXXX, za účasti pozůstalého manžela K.R., narozeného XXXXX, pozůstalé dcery A.B. a zástupce pozůstalého syna K.R., narozeného XXXXX, M.B.. V rámci tohoto jednání byl K.R. ml. jmenován pro řízení o pozůstalosti podle § 118 z. ř. s. opatrovník M.B.. U téhož jednání byla současně uzavřena dohoda pozůstalého manžela s dědici o vypořádání majetku patřícího do společného jmění manželů a dále dohoda o rozdělení pozůstalosti, které byly předloženy soudu prvního stupně ke schválení.

Odvolatelům je třeba dát za pravdu, že opatrovník ustanovený dědici v rámci řízení o pozůstalosti je plnohodnotným opatrovníkem, který může za dědice jednat ve všech oblastech, v nichž přísluší jednat samotnému dědici. Zákon o zvláštních řízeních soudních, který nabyl účinnosti 1. 1. 2014, obsahuje ve své hlavě III. právní úpravu řízení o pozůstalosti. V souladu s ustanovením § 100 odst. 1 provádí v těchto řízeních úkony soudu prvního stupně jako soudní komisař notář, kterého tím soud pověřil (vyjma činností vyjmenovaných v odst. 2 téhož ustanovení). Oddíl 4 zákona pojednává o účastnících při projednání pozůstalosti. Takovým účastníkem je též opatrovník dědice vymezený v § 118 pododdílu 3 zákona. Podle tohoto ustanovení zjistí-li soud, že dědic, který nemůže samostatně jednat před soudem, nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka, jmenuje mu pro řízení o pozůstalosti usnesením opatrovníka, nebylo-li dosud přijato v příslušném řízení ve věcech opatrovnictví člověka nebo opatrovnictví právnické osoby odpovídající opatření.

Jak vyplývá z nastíněné konstrukce zákona č. 292/2013 Sb., podpořené důvodovou zprávou k posledně citovanému ustanovení, i v řízení o pozůstalosti je třeba, aby ten dědic, který nemůže samostatně jednat, byl náležitě zastoupen, a to jak v případě, že ho zákonný zástupce nebo opatrovník nemůže zastupovat pro nebezpečí střetu zájmů, tak i tehdy, jestliže nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka a v příslušném opatrovnickém řízení dosud nebylo přijato odpovídající opatření. Soud (rozuměj soudní komisař) proto přímo v řízení

o pozůstalosti jmenuje dědici podle § 118 z. ř. s. opatrovníka (případně tzv. zvláštního opatrovníka dle § 119 z. ř. s. nebo tzv. opatrovníka ve zvláštních případech dle § 120 z. ř. s.). Osobě, která nemůže v pozůstalostním řízení zcela samostatně jednat, musí být ustanoven opatrovník vždy, a to i v případě, že již probíhá opatrovnické řízení. Až pravomocným rozhodnutím soudu o ustanovení opatrovníka v opatrovnickém řízení zaniká zastoupení dědice na základě rozhodnutí soudu dle § 118 z. ř. s.

Na základě učiněných právních závěrů se nelze ztotožnit s názorem soudu prvního stupně, že k právnímu jednání spočívajícímu v uzavření dohody pozůstalého manžela s dědici o vypořádání majetku patřícího do společného jmění manželů a dohody o rozdělení pozůstalosti je oprávněn pouze opatrovník ustanovený posuzovanému dědici v rámci řízení o přezkum svéprávnosti či v rámci řízení o jmenování a odvolání opatrovníka. Stejně tak se nelze ztotožnit s navazujícím závěrem soudu prvního stupně, že není „příslušný“ k rozhodnutí o schválení právního jednání učiněného hmotněprávním opatrovníkem M.B. za svého opatrovance. Je to právě soud, který musí posoudit, zda úkon, resp. právní jednání, které nelze považovat za jednání v běžné záležitosti, učiněné v tomto případě v průběhu řízení o pozůstalosti za osobu, u níž jsou ve smyslu ustanovení § 15 odst. 2 občanského zákoníku pochybnosti o její svéprávnosti, je v zájmu takovéto osoby (pravomoc soudu je zakotvena v § 461 odst. 1 občanského zákoníku). Až v případě, že bude právní jednání učiněné opatrovníkem K.R. ml. schváleno soudem, stane se perfektním a teprve potom může soudní komisař v řízení o pozůstalosti rozhodnout (např. schválením před ním uzavřené dohody dědiců dle § 185 odst. 1 písmeno d/ z. ř. s.).

Jak dále vyplývá z obsahu spisu, soud prvního stupně ve věci rozhodl, aniž by opatrovanci ustanovil pro řízení o schválení právního jednání procesního opatrovníka. Jmenovat opatrovanci opatrovníka procesního je přitom, dle názoru odvolacího soudu, nezbytné i přesto, že má hmotněprávního opatrovníka M.B., ustanoveného v řízení o pozůstalosti podle § 118 z. ř. s. soudním komisařem. Důvodem této potřeby je vyloučení možné kolize zájmů hmotněprávního opatrovníka a opatrovance.

Na základě výše uvedeného nelze učinit jiný závěr než ten, že v průběhu řízení došlo k takovým vadám procesního charakteru, které nelze v rámci odvolacího řízení odstranit formou učinění jejich nápravy. Proto odvolací soud napadené rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil (§ 219a odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) a věc soudu prvního stupně vrátil k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

V dalším průběhu řízení, a to hned na jeho počátku, soud prvního stupně ustanoví opatrovanci K.R. ml. kolizního opatrovníka pro řízení o schválení právního jednání, kterým bude osoba odlišná od hmotněprávního opatrovníka ustanoveného v řízení o pozůstalosti a který bude zajišťovat řádnou ochranu práv opatrovance, kdy bude nanejvýš pravděpodobné, že zájmy opatrovance a procesního opatrovníka nebudou kolidovat. Následně se již bude obsahem právního jednání opatrovníka M.B., učiněného za K.R. ml. v řízení o pozůstalosti po A.R., vedeném u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou pod sp. zn. 8 D 618/2015, zabývat věcně, kdy bude posuzovat, zda právní jednání jsou v souladu s oprávněnými zájmy opatrovance, zejména zda učiněná jednání jsou pro opatrovance přínosem ať už k okamžiku jejich uskutečnění, tak i s ohledem na budoucí možné a reálné zájmy a potřeby

opatrovance. Dospěje-li soud prvního stupně ke kladným odpovědím, návrhu vyhoví, v opačném případě jej zamítne.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **j e** dovolání přípustné za předpokladu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. V takovém případě lze dovolání podat do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou.

V Jihlavě dne 24. srpna 2016

JUDr. Jaroslav Mádr v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Bayasgalan Jargalsaikhan